

ЕРИК СИМОН ПОСЛЕДНИЯТ

Превод от немски: Дорина Йосифова, 1986

chitanka.info

Днес

Д-р Н. С. Кардашов за една теория на американския кибернетик професор Мински:

„Ходът на мислите му бе следният: Известно е, че промишленото производство, дори в икономически напредналите страни, за десет години се увеличава в най-добрия случай два пъти. Затова пък през последните десет години количеството на обработената в целия свят с помощта на компютри информация се е увеличила милион пъти. Този поразителен феномен няма съответствие в областта на технологията. Във връзка с това професор Мински (след консултации с много учени) прави една на пръв поглед фантастична прогноза — ако темпът на развитие в областта на електронноизчислителната техника нараства все така бързо, след петдесет години човешкото общество ще отстъпи мястото си на едно машинно общество, което в емоционално, а и в друго отношение в никакъв случай няма да бъде по-лошо от съвременната цивилизация.“

След около петдесет години

Стана точно така.

След сто години — може би...

Съобщиха ми вчера. Тъкмо поправях аеропланера — естествено, днес вече никой не използва планери. Тези машини поне от двадесет години насам се смятат за напълно остарели. По всяка вероятност аз съм единственият, който притежава такъв планер, а, предполагам, и единственият в състояние да го ремонтира. Все по-често се налага да го поправам и ремонтът продължава все по-дълго, но аз разполагам с време, с много време. Свикнал съм с планера и не искам да се лиша от него. Може би защото той все още пробужда у мен онова единствено по рода си чувство за летене или пък защото ми напомня за полета на птиците. Модерните машини не създават такова усещане. А може би защото планерът е също такъв анахронизъм като самия мен.

Тъкмо проверявах дали управлението на стабилизатора на дясното крило е в изправност, когато от службата за координация на населението ми съобщиха, че Кристофър е загинал. Провеждам пак някакъв експеримент и нещо експлодирало, какво точно, не знам. Аз съм обикновен механик и не разбирам нищо от тези работи. В подобни случаи службата е длъжна да уведоми най-близките, но Кристофър

нямаше роднини, а само мен, както и аз имах само него. Ние бяхме единствените от този вид. Сега останах само аз.

Кой би помислил преди двадесет и пет, та дори само преди петнадесет години, че ще стане така? Години наред хора и роботи живееха заедно, ние имахме нужда от тях и те — от нас. Сега, когато пиша тези редове, виждам колко много сме се лъгали, вярвайки, че вечно ще бъде по старому.

Всеки път, когато поглеждам през прозореца към парка, си спомням как преди шест години и половина се срещнахме там. Тогава все още бяхме дванадесет сродни души от всички краища на света. Освен Кристофър и мен имаше петима атомни техници, един биолог, един архивар, един шофьор на гравиплан и двама диспечери или нещо подобно. Техниците, шофьорът и двамата диспечери отлетяха заедно, но станала авария и гравипланът потънал западно от Хелголанд. Не успели да спасят никого. Тогава се нанесох в тази къща в края на парка.

Началото на декември. Дърветата протягат оголени клони към мътното небе. Тази година първият сняг падна през ноември, но вече се стопи. Тревата е с цвят на размито зелено, земята е още много влажна и осеяна с големи черни локви. Ако днес Кристофър ми дойдеше на гости, едва ли щяхме да идем на разходка в парка, както обикновено. Може би щяхме да изиграем партия шах или да послушаме някой музикален запис на кристал от неговата богата колекция. Или щяхме да седнем до прозореца и вгледани в пасторалния пейзаж, да си спомняме...

Малко след като осмината ни другари бяха загинали при злополуката с гравиплана, научихме, че архиварят паднал от Айфеловата кула. Небивал случай, никой не си спомняше подобно нещо. По-рано, разбира се, по-често са се случвали такива работи. Да, по-рано... Може би затова е избрал този архаичен архитектурен паметник.

Не че сега хората и роботите са настроени враждебно един към друг, в никакъв случай! Просто те вече не се интересуват от нас, роботите. Не са унищожили никого, но след като преди четвърт век решиха, че сме станали безполезни, започнахме да намаляваме все повече, тъй като нови не се раждаха, пък и ние не сме безсмъртни.

Въпреки това продължаваха да се държат прилично с; нас, особено откакто останахме толкова малко.

Преди четири години биологът бе прегазен от един товарен влак на трансконтиненталната железопътна линия. Не знаем дали умишлено или по невнимание се е оказал на релсите. Но тъй като трансконтиненталната еднорелсова железница тук, в Европа, минава почти навсякъде под земята и е напълно отделена от другите видове транспорт, по принцип е невъзможно да попаднеш на трасето по невнимание.

Беше време, когато не можехме да си представим, че някога ще се справят без нас. Вярно е, че още тогава бяхме съвсем малко на брой в сравнение с тях, но имаше задачи, за които те просто не бяха дорасли. Истински сложните проблеми решавахме ние. Именно ние имахме поглед върху нещата. И по нищо не отстъпвахме на хората.

Започна да вали. Дъждовните капки плющят по стъклата, вятърът шиба клоните на старите дървета. Тук се чувствавам удобно и в безопасност, гледам навън и все повече се поддавам на меланхоличното си настроение. „Сълзлива сантименталност“, казва разумът ми, но какво да направя? Такъв съм си. Поне това да бяха ни спестили!

Но те са такива. Преди да се научат да използват всички възможности на собствените си тела и мозъци, което ги направи толкова идеални, че не се нуждаеха повече от нас, трябваше да се помъчат да ни усъвършенствуват. Но тъй като в последна сметка винаги са смятали себе си за критерий, зложиха в нас, роботите, тези проклети чувства.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.